

Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

Élettani és Takarmányozási Intézet

Takarmánybiztonsági Tanszék

Szűcs Levente László

Tejelő tehenek takarmányozásának vizsgálata a szárazonálló és frissen ellett tehéncsoportok tekintetében

A tejtermelő tehenek termelése, a szelekciós eljárások bevezetésének, innovációjának, kidolgozottságának, a betakarítási és takarmányozási ismereteink bővülésének köszönhetően, valamint a javuló tartástechnológia eredményeként hazánkban is jelentősen megnövekedett az elmúlt évtizedekben. A tehenek tejtermelése a laktációjuk folyamán folyamatosan változik. A laktációs csúcstermelés és a laktáció utolsó szakaszában lévő napi tejtermelések között 25-30 kg-os különbségeket is megfigyelhetünk. Ellés után, a tehenek tejtermelése rohamosan megnő. A többször ellett tehenek a laktáció első hónapjában, míg az első borjas üszők laktációjuk második hónapjában érik el a maximális tejtermelési szintet. Ezt követően a tehenek perzisztenciájától függően a tejtermelés néhány hétig közel azonos szinten mozog, majd egy fokozatos csökkenést figyelhetünk meg. A vemhesség utolsó három hónapjának elteltével, a teheneket elapasztjuk, szárazra állítjuk.

Vizsgálatom célja a tejelő és szárazonálló tehenek takarmányozásának kiértékelése volt a Gödöllői Tangazdaság Tejtermelő Üzemében. Az üzem éppen felújítási periódusba lépett, melynek köszönhetően sokkal precízebb állattenyésztési munkát végezhetünk a későbbiekben az üzem berkein belül. Az alábbi célokat tűztem ki, mint a csoportosítások alkalmával, az állatokat ért takarmányozási stresszhelyzet csökkentéséhez szolgáló lehetőségek összegyűjtése, az etetések precízebb elvégzési lehetőségének felvázolása, innovációs ötletek megosztása, továbbá az állatok komfortérzetének javítása, kondíciójuk javítása/ megőrzése, illetve az esetlegesen kialakult anyagforgalmi zavarok miatt kiesett állatok létszámának csökkentése iránti törekvések.

Diplomadolgozatomban a Gödöllői Tangazdaság Tejtermelő Üzemében lévő előhasi, szárazonálló (előhasi üszők, egy, kettő- vagy több borjas tehenek), a frissen ellett, illetve a

fogadó istállóknak lévő tehenek takarmányozását vizsgáltam 2023. áprilisától kezdődően egészen 2024. februárjáig.

Vizsgálatomat az előhasi üszők csoportjával kezdtem. Az állatok vemhességük utolsó 2 hónapját (tehát a szárazonállás első felét) töltötték ebben a csoportban. Gyógyszeres apasztásban nem részesültek, a vemhességük utolsó heteiben átköltöztettük őket a szárazonálló tehenek közé a csoportos elletési technológia miatt. A vemhességi állapotukra való tekintettel az előhasi üsző csoportban a tömeg és abraktakarmányok aránya a következők szerint alakult a receptúra váltások hónapjait átlagolva: 98% tömegtakarmány, 2% abraktakarmány. A kalcium-foszfor arány 2:1-hez értéket mutatott a vizsgált időszakokban. A csoportváltást követően az üszők bekerültek a szárazonálló tehenek istállójába (ellés előkészítő csoport), ahol a takarmányuk is nagy változásokon ment keresztül. A tömeg- abraktakarmányok aránya átlagosan 76%:24% volt a szárazanyagban mérve. Az előírt Ca:P arány tökéletesen teljesült, szigorúan, 1:1-hez közeli értékeket mutatott a receptúra váltásoktól függetlenül. A szárazonállás végén, az ellés előtt 2-3 héttel a 30% abrakot, 70% tömegtakarmányt etetve felkészítettük az állatokat a következő laktációra is. Az adatokból jól látható, hogy a fogadó csoport takarmányozása rendkívül homogén volt a teljes vizsgálat során. A Ca:P arány ismét végig 2:1 arányhoz közeli értékeket mutatott. Kiemelendők viszont a 3 csoport közötti abrakadagok változásai, ugyanis a szárazonálló (ellés előkészítő) csoport abraktakarmánya (sza-ban számolva) 6-szorosa az előhasi üszők takarmányozásában használt abrakadagnak, a fogadó csoport abraktakarmánya pedig (sza-ban számolva) kétszerese a szárazon álló csoportban használt abrakadagnak. Ezen hirtelen ugrásokat a jövőben, célszerű lenne finomhangolni, hogy minimalizálni tudjuk az esetleges anyagforgalmi zavarok kialakulásának mértékét.

A vizsgálat során a receptúra változások, csak kisebb módosításokkal jártak, ezeket főleg a silókazal váltásból eredendő minőségbéli problémák okozták.